

teix de *La Creu de Perves*: nom del port per on la gran via de comunicació passa dels vessants del Flamicell als de la Ribagorçana. La gran carretera puja per entre les cases del llogaret a alguns k. de Sarroca de Bellera; i pocs centenars de metres més amunt, guanya l'alta collada, passant en vista d'Adons i els altres llogarets de Llevata, cap a Viu de Llevata; des d'on ja davalla cap a la Ribagorçana i al Pont de Suert.

PRON. *pérbes* a Sentís (Casac. 1920); id. a les enqs. fetes el 1957 a tots aquells pobles, entre elles la de *pérbes* (XXX, 182-185).

MENCIONS ANT. 954: «Ato de Erilli, et seniore Barone de *Perbes*, et seniore barone de Sasso» (SerranoS., *N.H.Rbg.*, p. 307); 1015: *Perves* (id. ib. 480); 1080: *Perves* (Valls Tab., *Priv. Aneu*, p. xi); 1094: «Son Lartven, *Perves*, River ---» (*Li.Fed.Ma.* § 49, 1, 64.6; Valls Tab., o.c. p. XIII); 1143: «Guillem de *Perbas* --- Rodger de *Subtus-terras* ---» (MiretS., *Templ.*, p. 43); 1156: Guillelmus de *Perbes*, firma en un conveni del Comte Artau de Pallars i el Mon. de Gerri, garantit pel bisbe d'Urgell, darrere M.G. de Velasia ['Betesa'] i Arn. de *Malmercat*, i seguit d'un Rocafort i un Claverol (col.l. Moreau, LXII, 29). *Mj. S. XII*: J. de *Perves* --- *Perves* (*Li.Fe.Ma.*, 132). En la Cròn. de P. el Cerimoniós: «monsényer Berenguer de Rocha-salva y En Guillelm de *Perves*, que entrassen per Cerdanya a foragitar lo nostre enemich de nostres terres» (erroni *Perués* en l'ed. Bof. p. 256); 1359: «Loch de *Parues*» però després, correctament «Mossén Ferrer de *Perues*» (*CoDoACA* XII, 77), «loch, des Torm e de Vila Monera: qui són de Mn. F. de *Perues*» (ibid., p. 75); 1519: *Perves*, citat prop de Lessui (*Spill de Castellbò*, p. 117v⁹).

ETIM. clara: VILLAS PÉRVIAS 'fredol del masies travessades per un camí', ço que és cabalment la descripció d'aquest llogaret, com sigui que l'estrada romana ja hi havia de passar, ni més ni menys com ara, per entre les cases del lloc. *Perviae aedes!* exclama un personatge de Terenci, en veure que tothom passa i re-passa per les portes de la casa, *perviae transitiones* 'passos lliures' Ciceró, «loca equo pervia» 'paratges accessibles a un muntat a cavall', en Ovidi etc.

N'hi ha hagut un homònim, menys important: a la Baixa Cerdanya: «*pérbas*» antic mas, avui deshabitada al peu de la serra de Cadí en el te. de Montellà (anotat el 1935, en l'enq. de Martinet, VIII, 16). 3) *Espierba*, llogaret arag. de la Vall de Bielsa, uns 5 k. en li. recta al NO. del poble de Bielsa, a 7 k. per la carretera que hi passa a través: sembla que sigui re-fecció d'un antic **Las Espierbas* en plural. 4) *Perbes*, poble gallec del p. jud. Pontedeume, prov. A Crunha < PÉRVIS en locatiu plural.

Perxa i *Perxa-astor*, ape. a *Pertegàs*

PERXE

'Cabana, barraca, cobert', 'golfes' (*DECat.* 528b14ss.) aplicat a llocs menors, en massa, a quasi tots els pobles des del Matarranya fins a la Pna.Cast. (*DECat.* 729.8ss., 728a55): inútil repetir ni detallar més les llistes que ja hi dono.

Molt repetit també *Perxet*, que en pot ser un mer diminutiu, si bé en algun cas hi podria haver superposició amb un derivat col.le. de PERTICA. PERTICETUM, amb el tractament mossàrab de la C. *El Perççt* en el Priorat, pda. del Molar (XIII, 86.157). Sengles pdes. *Els Perxets* (-ççts) a Les Oseres, Costur, Culla, Cabanes de l'Arc (XXIX, 16.21, 11.21, 71.8, 125.17).

En mossàrab d'Andalusia tingué gran extensió *perchel* 'barraca coberta de palla' etc.: en el mossàrab granadí *pàrchelle* o, més arabitizat, *bérchele* «desván de casa» (*PALc.*, *DECat.* VI, 728b26ss.); d'aquí amb la *l > r* dels moriscos *El Percher*, pda. de la Vila Joiosa, doc. de 1780 (XXXV, anex lín. 11). Llavors, dissimilant una *r*: *El Petxer* pda. de Xàtiva (*G.G.R.Val.* II, 452ss.). Com que l'àr. vg. reculava l'accent a la síl·laba penúltima tancada, com mostra *pàrchelle* de *PALc.*, també *Petxer* passaria a *péçç*, pda. de Penàguila (XXXV, 44.18); i Coveta'l *péçç* a Castell de Castells (XXXIV, 163.14). En fi pogué haver-hi en algun lloc, una mena de 'desmossarabització' pel sentiment que en català corresponia una *c* al ç mossàrab: Barranc de *Pèrsila* a Ròtova (XXXII, 177.9).

PES-

Reunim ací diversos llocs menors que semblen derivats del ll. PĪSUM, en el sentit de 'pèsol' o en el de 'cigró'.

A l'alta Ribagorçana; Barranc de *Pesà* (*pezà*), col.le. en -AR 'camp de pèsols', afl. dr. de la Noguera, te. Cierco, a la boga de Bono (XIX, 153.16 (65 × 889)). D'un duplicat amb *i* del mossàrab (cf. cast. *bisalto*, *guisante*): «montes llamados *El Písar*, legua y media al NE. del Garoche te. Teresa de Cofrentes en direcció a Bicorp y Millares» (Cavanilles II, 14, § 19).

Pésells, pda. gran te. Horta St. Joan (enq. de Casac., 1920, *N.C.E.C.*): poblat de 95 hab. a 8 k. del poble, 579 alt. (però no amb -ss-: la grafia de Casac. és més fidedigna. Pot ser PĪSETŪLOS, col.le. diminutiu).

Pesaduro despoblat de la Nucua, SSiv. 314, però com que en realitat és *El Pessaduro* amb sorda (XXV, 11.22), i aquesta és la zona dels secadors de *panses* (riuraus), potser forma mossàrab de PASSATŌRIUM 'assecador', lloc de fer que el raïm es torni PASSA, amb *pā-* morisca. O bé seria un àr. *faḥs ad-dûr* 'el camp de les cases' (amb la P- de *panser* 'riurau': *DECat.* VI, 230b12): el poble *Alfàs* (àr. *al-faḥsī*) és allí al costat.